

Når amatørmusikerne går i skole

Flere musikmuskler i folkeskolen

Den nye skolereform åbner for helt nye samarbejdsmuligheder mellem folkeskolen og musiklivet. Den mulighed har amatørsymfoniorkestret Euphrosyne grebet, og Musikmagasinet har bedt Euphrosyne berette om orkestrets igangværende samarbejde med en folkeskole.

Tekst: Ninna Urhammer (medlem af Euphrosyne og projektleder for børnekoncerterne)

Redigering: Christina Blangstrup Dahl

Foto: Kaj Bonne

Et kig i krystalkuglen (og i seneste nummer af Musikmagasinet!) åbner nye perspektiver for nytænkning af amatør-orkestrenes opgave i vores fælles kulturlandskab. I sidste nummer af Musikmagasinet kunne man læse, at de lærerstuderende får mindre tid til deres kernefag i musik – og vi gav samtidig bolden op til nye tiltag med samarbejde mellem amatører og folkeskolen. Det er imidlertid en bold, som amatørsymfoniorkestret Euphrosyne for længst har grebet: "Vi synes i Euphrosyne, at det er helt rigtigt set," siger Ninna Urhammer, medlem af Euphrosyne og projektleder for orkestrets børnekoncerter. Derfor er orkestret i fuld gang med at afprøve muligheden for samarbejde mellem orkestret og folkeskolen.

Med positive (men også realistiske) briller kan man nemlig sagtens få øje på nye spændende opgaver for nutidens amatør-orkestre i eksempelvis "Den åbne Skole" – og det har Euphrosyne forsøgt at stille skarpt på. Hvor andre orkestre har søgt samarbejde med musikskolerne, har Euphrosyne forsøgt at tage den direkte vej ind i folkeskolen.

Den åbne skole: Fremtidsmusik

Ifølge den nye skolereform skal folkeskolen i fremtiden samarbejde med omverde-

nen, blandt andet foreningslivet. Ideen om den åbne skole har været stormomsust, og i medierne har nyskabelse måttet træde i baggrunden til fordel for snak om arbejdstidsmodeller og længden på skoledagene. Men selve ideen om den åbne skole åbner muligheder for et gensidigt inspirerende samarbejde. "Lærerne i skolen er endnu mere pressede nu end før, og derfor er de taknemmelige for en kvalificeret håndsrækning," fortæller Ninna Urhammer. "Derfor er der mange gode grunde til, at amatør-orkestrene kommer på banen, så børn igen kan opleve at blive kreative med musik i alle genrer på deres skole."

Det første skridt ind i folkeskolen tog Euphrosyne helt bogstaveligt, da orkestret flyttede ind på Korsager Skole i Husum i sommeren 2014. Tanken var, at et fremtidigt samarbejde ville blive betydeligt lettere, hvis orkestret levede under samme tag som børnene. Orkestret fik en dejlig dramasal som fremtidigt arbejdssted og en aftale om at spille en årlig skolekoncert.

Samspil med skolebørn

Orkestret havde allerede inden flytningen eksperimenteret med samarbejde med skoler og skolebørn i form af side-by-side-koncerter i samarbejde med Steinerskolerne. For Euphrosynes medlemmer var det

naturligvis en udfordring ikke som vanligt udelukkende at tænke på produktet – den færdige koncert – men give processen og børnenes medmusiceren (pludselig var der 8 ekstra klarinetter i Haydnsymfonien) førsteprioritet. Der skulle gives plads til, at børnene kunne få en spændende og mangesidig oplevelse med orkestret og musikken. Men orkestret fik også meget igen; børnene mødte trofast velforberedte op med deres lærere til prøverne, fortæller Ninna Urhammer. "Og vi kunne nyde godt af det regulære stormvejr af forventning, nysgerrighed og begejstring, som de unge medbragte. Over 200 forældre mødte op til koncerten."

Velforberedte koncertoplevelser

Orkestret fortsatte arbejdet og spillede en koncert på en folkeskole på Amager med henblik på at få et fremtidigt samarbejde. Det var imidlertid ikke en udelt succes: "Trods vores tilbud om at forberede koncerten for børnene oplevede vi, at lærerne ikke havde overskud til at skabe rum for dette," fortæller Ninna Urhammer. "Det var gode lærepenge for fremtidige projekter! Skal det lykkes med musik-samarbejde og koncerter, skal det være lagt tilrette og planlagt lige til højrebænet for skolen. Det kræver meget arbejde, skal vi hilse at sige!"

“Der er mange gode grunde til, at amatørorkestrene kommer på banen, så børn igen kan opleve at blive kreative med musik i alle genrer på deres skole.”

**MUSIKBANK – 100% SIKRE
INVESTERINGER I FREMTIDEN
MED EKSTREMT HØJT AFKAST!**

Musikudøvelse er afhængig af et instrument. Derfor har Euphrosyne taget initiativ til oprettelsen af en instrumentbank. Korsager Skole er bankens hjemsted, og et godt sikret rum er blevet stillet til bankens rådighed. Orkestret er i fuld gang med at finde instrumenter, som vore musikagenter kan bruge og dermed tilbyde flere kurser rundt på de lokale skoler. Har du et brugbart instrument, som du vil donere til musikbanken – ring eller mail: Ninna: 28458106
e-mail: ninna@urhammer.dk

Derfor fik god forberedelse og original iscenesættelse topprioritet til orkestrets næste koncertprojekt. "Ved vores første koncert på 'vores egen' skole var børnene godt forberedt. Euphrosyne havde været på besøg i to 3.-klasser, udrustet med 8 violiner og to celli i alle størrelser. Der blev spillet, børnene stillede ivrigt spørgsmål om instrumenterne, men bedst af alt – alle prøvede at spille," fortæller Ninna Urhammer.

Musik skal være aktiv

Selve koncertoplevelsen var iscenesat fra start til slut. Publikum kom ind i mørke. Ingen kunne se orkestret. Der blev fortalt en historie. I det mørke rum kunne børnene kun bruge ørene, og disse blev udfordret med små musikfragmenter spillet af obo, cello og horn. "Børnenes overraskelse var stor, da orkestrets medlemmer tændte pultrampene, og der frem af mørket dukkede et helt symfoniorkester," fortæller Ninna Urhammer. "Vores dirigent viste og fortalte, hvad en dirigent gør, når han dirigerer, og det var naturligvis også muligt selv at prøve at dirigere Euphrosyne. Efter koncerten blev børnene opfordret til at se nærmere på instrumenterne og snakke med musikerne. Det lod de sig ikke sige to gange."

Det blev klart for orkestret, at koncerter som denne, med et aktivt børnepublikum, har et vældigt kunstpædagogisk potentiale: "Børnenes egen medvirken var tydeligvis deres allerbedste oplevelse – og det er jo noget en amatørmusiker har stor forståelse for: den aktive musikudøvelse," slår Ninna Urhammer fast.

Fødekædearbejde med opbakning

Professor Inge Marstal, som er formand for "Musiktænkertanken" blev præsenteret for ideen og svarede: "Det er jo fremragende. Det er et utroligt vigtigt fødekædearbejde – det er sådan, tingene kan vokse. Tænkertanken er meget glad for at være orienteret om projektet og kender ikke umiddelbart til andre lignende projekter. Vi vil meget gerne følge udviklingen."

Der var flere, der kunne se potentialet i denne model. Fra Oticonfonden modtog orkestret midler, så det kunne begynde at realisere intentionen om at skabe et levende musikmiljø i folkeskolen, og samtidig lade unge professionelle musikere, fremtidens musikagenter, gøre erfaringer som musikformidlere og iværksættere af koncerter med aktive, deltagende børn og orkestret.

“Børnenes egen medvirken var tydeligvis deres allerbedste oplevelse – og det er jo noget en amatørmusiker har stor forståelse for: den aktive musikudøvelse.”

Koncert med og for børn

Dette arbejde er i fuld gang, og til november afholder Euphrosyne koncert med Korsager Skoles 3.-klasser. Der spilles Griegs "Peer Gynt Suite nr. 1" under titlen "Eventyret om Peer – drengen som ikke var bange for noget!" Børnene forbereder med Euphrosynes "musikagenter" folkeviser og danse i deres skema-lagte musikundervisning. Koncerten er tilrettelagt, så den bliver en fælles koncert, hvor musikken er en del af skolens og børnenes liv. "Hele processen er skabt for og med netop disse børn, og derfor adskiller den sig fra andre skolekoncerter bestilt udefra," fortæller Ninna Urhammer. "Det er intentionen, at koncerten bliver et resultat af et fælles samarbejde i en kunstnerisk handling. Koncerten skal styrke en aktiv musikdeltagelse, ikke en passiv modtagerposition."

Musikkens agenter

Tilstedeværelsen af unge professionelle musikere, musikagenter, i orkestret har vist sig at have et stort udviklingspotentiale. Da Københavns Kommune nylig oprettede puljen "Mere musik til byens børn" ud fra den erkendelse, at der er mange børn, som aldrig kommer i nærheden af musik endog musikundervisning, søgte Euphrosyne midler til tre projekter. Puljen uddeles lokalt i samarbejde med lokaludvalgene.

I de kommende måneder kan Euphrosyne derfor sende ikke bare orkestrets egne to musik-agenter, men hele fire unge professionelle musikere ud på lokale fritidshjem, hvor de afholder de tre musikprojekter i en 6-ugers periode. Musikaktiviteterne er i dette regi ikke en traditionel musikundervisning. Der arbejdes i større og mindre grupperinger, eksperimenterende og klub-agtigt med højt til loftet og stor vægt på motivation. Der spilles på trompet og trækbasun, violin, bratsch og kontrabas.

The missing link til folkeskolen

Musikagenterne, som udvikler fælles koncerter med amatør-orkestret og skoleklasserne på skolen er et Missing Link i en fornyelse af et levende og nyt musikmiljø i folkeskolen, siger Ninna Urhammer: "Musikagenterne er friere i deres iværksættelse af musikprojekter. Projekterne kan iværksættes for og sammen med de lyslevende børn i klasse- eller fritid/klubsammenhæng. De kan lave projekter om bestemte tematikker, som godt kan have for-

bindelse til fag, for eksempel litteraturundervisningen, hvor Peer Gyntrap kunne være et eksempel. Endvidere har initiativer som kommer fra amatørorkesteret og dets musikagenter en anden karakter og formidlingsdynamik end traditionel musikundervisning.”

Det er imidlertid en udvikling, som også har betydning for unge musikeres fremtidige udvikling. Euphrosynes dirigent, Filipe Carvalheiro, fortæller: ”For unge professionelle musikere kan det blive en vigtig erfaringsplatform at deltage i arbejdet med ’aktive børnekoncerter’. Derfor er

det vigtigt at finde veje til at udvikle orkestret, så koncerterne bliver af høj kvalitet. Sådanne koncerter vil dermed have poten-

tiale til at inddrage børnene langt mere intensivt end almindelige skolekoncerter,” siger han og fortsætter:

“Der er behov for ikke blot at genindsføre skolekor og -orkestre, men radikalt at nytænke musikmiljøet i folkeskolen med afsæt i ‘Den åbne skole.’”

“De unge musikere vil i en hands-on situation få lejlighed til at samle erfaring med kreativ musikformidling til børn og viden om udvikling af amatørorkestre. På den måde kan de unge musikere fremover blive en god støtte for en skoles musikmiljø.”

Amatører tænker længere

Musikagenterne kan trække på orkestrets nyoprettede instrumentbank, men de kan også trække på det 40 mand store amatørorkesters medvirken – og det er en fordel, siger Ninna Urhammer: “Amatørorkestrene med deres agenter adskiller sig fra musikskolerne, som primært tænker på det enkelte barns dygtiggørelse, mens amatørorkestret i højere grad arbejder for et fuldt integreret musikliv på skolen. Hele skolen skal have glæde af musikken, og projekter skal have en afsmittende effekt på skolen som dannelsessted.”

Leder af DAMs sekretariat, Erik Kamp Hansen, har i forbindelse med forarbejdet til kulturministerens musikhandleplan stillet forslag om midler til rådighed for skoler og musikskoler til genetablering af skoleorkestre og kor. "Vi kunne godt tænke os, at midlerne kan søges af skoler og amatør-orkestre i fællesskab!" siger Ninna Urhammer. "For der er behov for ikke blot at genindføre skolekor og -orkestre, men radikalt at nytænke musikmiljøet i folkeskolen med afsæt i Den åbne skole. Her kan amatør-orkestrene med deres musikagenter blive et godt kort," slutter hun.

FLERE MUSIKMUSKLER: PEER GYNT SOM RAP

Orkestret Euphrosyne har haft meget stor glæde af at have 2 dygtige professionelle unge musikere i orkestret. "Vi kalder dem for vores 'musikagenter', og de har kunnet støtte og hjælpe orkestret ved prøverne og bidraget til en betydelig højnelse af orkesterniveauet," fortæller Ninna Urhammer. Med hjælp fra musikagenterne har det været muligt at iværksætte et ekstraordinært koncertprojekt for de lidt ældre elever på skolen og i lokalområdet, som har mange forskellige slags danskere.

Da historien om Peer Gynt fra Ibsens hånd i bund og grund handler om at blive mobbet af – og ud af – samfundet, en tematik som vi alle er berørte af, var det oplagt at bearbejde Griegs musik med større tilknytning til Ibsens

tekst, end det almindeligvis sker ved en koncert. Euphrosyne indledte derfor et samarbejde med "Livsbanen", en lokal forening i Husum-Tingbjerg, som giver unge mulighed for at arbejde med egne rap-tekster og performance. Livsbanens unge er nu i fuld gang med at skrive deres helt egen rap, inspireret af Ibsens tekst. Deres rap samarbejdes med Griegs musik og vil blive til musikprojektet: "Peer Gynt – er vi nogen? En rap-koncert". Projektet er støttet af Tuborgfonden og bliver et musikalsk samarbejde, som rækker langt ud i lokalsamfundets ungdomskultur, som orkestret også ser som en vigtig medspiller i skabelsen af musikmiljøer.

OM EUPHROSYNE

Euphrosyne er Danmarks ældste amatorsymfoniorkester. Navnet er græsk og næsten ikke til at udtale for andre end medlemmerne i orkestret. Men dengang i 1875, hvor orkestret blev født, skulle man helst hedde noget som gav associationer til Olympien – gudernes bolig. Orkestret føler sig da også beslægtet med guderne, mest fordi de trods grå hår er lige så initiativrige, friske og hittepåsomme som en ung gud, der dagligt indtager ambrosia.